

DE FINLÄNSKA FLITFÄLLORNA**

Under 90-talet har en del av den ekonomiska debatten i Finland riktat in sig på effektivitetsaspekterna av välfärdsstatens omfördelningspolitik. En allt mer ansträngd offentlig ekonomi har ställt krav på att skatte- och inkomstöverföringssystemet inte ska få ge upphov till snedvridande effekter på samhällsmedlemmarnas arbetsvilja. Om en arbetsfri inkomst är högre än nettoinkomsten av arbete anses individen passiviseras, samhället gå miste om skatteintäkter, trycket på de offentliga finanserna öka, o.s.v. Matti Viréns (1994) artikel gällande beskattningens och inkomstöverföringarnas inverkan på hushålls disponibla inkomster startade denna debatt om de s.k. flitfällorna.

Begreppet flitfälla kommer från finskans "kannustinloukku". Benämningen är sålunda relaterad till incitament. En ökad bruttolöneinkomst som ger hushållet en minskad (eller konstant) disponibel inkomst anses ha en negativ, eller åtminstone inte en positiv, effekt på individens arbetsincitament.

Till följd av debatten om de s.k. flitfällorna och regeringens åtgärder av dessa valde man att ändra på i huvudsak två aspekter: dagvårdsavgifterna och hemvårdsstödet. Här visas emellertid att de allvarligaste situationerna uppstår till följd av att arbetsmarknadsstödet är behovsprövat. Därtill är överlag trycket på den enda arbetandes inkomster så stora att löneinkomsterna borde ligga betydligt över den genomsnittliga förvärvsinkomsten. Frågan om huruvida flitfällorna verkligen inverkar på individens arbetsincitament är dock fortfarande outforskad. Deras reella betydelse för individen måste ses i ett intertemporalt sammanhang som är beroende av ett flertal aspekter.

Man bör emellertid beakta skillnaden mellan begreppen flitfälla och incitament. Flitfällan är en situation som uppstår till följd av ett uppställt regelverk, medan incitamenten återger individens beteende. Det är sålunda endast på empirisk väg det går att fastställa om det finns ett samband mellan dessa två. Teoretiskt sett är sambandet klart, vilket också kan läsas ur begreppet som sådant. Det typiska för en flitfälla är att både substitutions- och inkomsteffekten verkar i riktning mot ett minskat arbetsutbud. Dels blir arbete relativt sett mindre lönsamt. Dels ger en minskad arbetsinsats en ökad (eller konstant) disponibel inkomst. Det som emellertid specifikt ska studeras i denna artikel är hur allvarlig situationen var, m.a.o. hur stora flitfällorna var, när debatten gick som hetast.

Virén (1994), liksom Viitamäki (1995) och Social- och hälsovårdsministeriet (1995), har i sina undersökningar visat att flitfällor förekommer. De är vanliga i hushåll

* Institutionen för samhällsvetenskaper, Åbo Akademi, Vasa, Finland

** För en tidigare version av denna artikel är jag tacksam för kommentarer av Toimi Christiansson, Eskil Wadensjö och Erkki Koskela.

där en person får ett arbetsmarknadsstöd eller där barnen är i dagvård. Det visar sig att det i allmänhet inte är lönsamt för enbart den ena maken att få ett arbete i det fall familjen lever på utkomststöd. Om familjen har barn i dagvård är flitfällan stor både för ensamförsörjare och i situationer där den ena maken är arbetslös. Holm m.fl. (1996) finner att flitfällan är större ju högre inkomsterna under arbetslösheten har varit.

I Sverige var en huvudorsak till den stora skattereformen år 1991 att lindra dylika situationer. Där talar man om "marginaleffekter". När den samlade marginaleffekten, d.v.s. den totala skattegraden som sätts på en individs inkomster, överstiger hundra procent har vi en flitfälla i finländsk bemärkelse. Andersson och Gustafsson (1992) har visat att det i Sverige är privatekonomiskt olönsamt att arbeta heltid om man är underhållsskyldig med låg lön. Samma sak gäller för lågavlönade ensamföräldrar med minst två barn och för medelavlönade ensamföräldrar med ett barn.

Studier av det direkta sambandet mellan flitfallor och incitament är sällsynta. Ett hinder är svårigheten att mäta incitamenten. Det är problematiskt att uppskatta vilka individer eller hushåll som har valt att inte arbeta eller inte öka antalet arbetstimmar till följd av en flitfälla. Allmänt taget kan det emellertid sägas att vissa individer arbetar trots att det inte är ekonomiskt lönsamt (se Forssén & Hakovirta, 1997). Enskilda förmåners effekter på arbetsutbudet har å sin sida studerats desto mer. Resultaten går dock isär. Gustafsson och Klevmarken (1993) samt Gustafsson (1994) visar att generell sätt kan olika ersättnings inverkan på incitamenten inte fastställas eftersom de går åt olika håll. Det finns t.ex. utrymme för ett minskat arbetsutbud eftersom stödsystemen modifierar familjers budgetrestriktion, men offentlig barnomsorg gör att arbetskraftsdeltagandet stimuleras. Också i Danmark är stora marginaleffekter vanliga. Även om de inte är hundraprocentiga visar det sig att de kan ha inverkan på arbetsmarknadsbeteendet (Pedersen och Smith, 1995a, 1995b). Finländska studier har ofta koncentrerat sig

på arbetslöshetsersättnings inverkan på incitamenten. Inte ens i fråga om enbart dessa kan en entydig effekt fastställas (se t.ex. Kettunen, 1992, 1993; Lilja, 1993).

De tekniska aspekterna i regelverket inverkar på varandra, och kan därför ge upphov till en flerfaldig progressivitet. Men man får ej heller glömma att de ger individen möjligheter att kvarstå på arbetsmarknaden då de ger en ekonomisk grundtrygghet. De bör därför analyseras som en helhet. Endast då kan man se flitfällans reella betydelse.

DET MÅNGFACETERADE PROBLEMET

Arbetsutbudsbeslutet kan på ett mikroekonomiskt plan delas in i två dimensioner: beslutet att arbeta överhuvudtaget samt beslutet om fler eller färre arbetstimmar. I denna artikel berörs bådadera. Beslutet att arbeta överhuvudtaget berörs framförallt i situationer där ett hushåll erhåller utkomststöd, eftersom bristfällig inkomst kompenseras ändå upp till normen för detta. Då kan det inte vara lönsamt att arbeta förrän man når över denna norm.

Den andra dimensionen gäller i det fall där en högre bruttoinkomst ger en avtagande disponibel inkomst. Denna typ förekommer vanligen i vissa bruttoinkomstintervall. Här kan emellertid ett specialfall i form av en intertemporal flitfälla¹ uppkomma. Denna uppstår om individen i en tidpunkt är medveten om att en ökning av arbetsutbudet skulle ge hushållet en lägre disponibel inkomst om han blir arbetslös i följande tidpunkt. Denna intertemporal flitfälla uppkommer till följd av att den inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenningen är beroende av tidigare löneinkomster. Huruvida individer tänker på det beskrivna sättet skall dock lämnas osagt.

Beslutet om att inte öka sitt arbetsutbud till följd av en flitfälla kan ses som kortsiktigt eller alternativt som ett beslut där de kortsiktiga fördelarna dominerar de långsiktiga. Om individen inte beaktar pensionsgrundad inkomst samt andra ekonomiska och sociala fördelar som uppstår av ett arbete tillräck-

¹ Jämför t.ex. med Lucas och Rappings modell (1969) gällande intertemporal substitution med ett endogent arbetsutbudsbeslut.

ligt mycket, så har flitfällan betydelse för utbudet av arbete. Det är sålunda nyttofunktionen som borde skattas och inte storleken på inkomster, avgifter och förmåner för att erhålla de egentliga effekterna på individens arbetsutbudsbeslut. Individens nytta beror av både hans diskonteringsfaktor och riskaversion. Arbetsutbudsbeslutet beror dels av hur nuet vägs i förhållande till framtiden. Denna vägning beror i sin tur på individuella situationer. Dels inverkar riskaversionen på den upplevda nyttan. Om individen exempelvis är riskneutral anser han sannolikheten att få arbete vara lika stor nu som om ett år, d.v.s. oberoende av hur länge han har varit sysselsatt. Sätter man allt detta i ett intertemporalt perspektiv blir problemet än mer komplext.

De flitfällor som här analyseras kan delas in i tre typer:

- a) Där ökningen av de erlagda skatterna och avgifterna är större än ökningen av lönen och de erhållna transfereringarna. I detta fall kan en del av transfereringarna också vara beroende av en tidigare yrkesverksam period.
- b) Där en löneökning inte gör att hushållet når över normen för utkomststödet.
- c) Där en större arbetsinsats i en tidpunkt, ifall av arbetslöshet ger en lägre disponibel inkomst i följande tidpunkt. Detta är alltså en intertemporal flitfälla.

Den situation som här studeras gäller Vasa stad år 1996. Vasa återfinns i dyrortsklass 1 och kommuntyp 2. De tekniska aspekterna berör:

- Skatter- och skattelikhande pålagor på löneinkomsten. Dessa är kommunal-, kyrko- och statsskatt, sjukförsäkringsavgift, samt arbetslöshets- och pensionspremie. Familjen antas ha varken kapitalinkomster eller förmögenhet. Kommunalskatten är 18 procent medan kyrkoskatten är 1,25 procent.
- Normala avdrag på löneinkomsten. Dessa är avdrag för inkomstens förvärvande, för obligatoriska sjukförsäkringsavgifter, förvärvsinkomstavdrag samt grundavdrag.

- Utkomststöd. Här inkluderas 300 mk i stöd för behovsprövade utgifter i månaden per hushåll. Detta följer Viréns (1994) antagande för ett hushåll med fyra personer och möjliggör därför eventuella direkta jämförelser gällande denna familjestorlek.
- Hyror och bostadsbidrag enligt uppställda riktlinjer. Familjen antas bo på hyra.
- Barnbidrag
- Barndagvårdsavgifter för kommunal hel-dagsvård. Om hushållet innehåller barn i skolåldern antas dessa inte vara i dagvård.
- Hemvårdsstöd. Detta läggs i uträkningarna till den person som har den lägre arbetslöshetsersättningen.
- Arbetslöshetsersättningar. Dessa är inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning² samt arbetsmarknadsstöd.
- Underhållsstöd till ensamförsörjare. Ensamförsörjaren antas erhålla underhållsstöd från Socialverket.

För att utnyttja ovannämnda aspekter på ett diversifierbart sätt, och för en koncentrerad på de vanligast förekommande typerna av hushåll i det aktuella hänseendet, används fyra olika familjetyper:

- 1) En ensamstående
- 2) En ensamförsörjare med två barn, det ena under tre år och det andra i skolåldern
- 3) Två makar med två barn, båda barnen i skolåldern
- 4) Två makar med två barn, det ena under tre år och det andra under sju år

I de fall där båda vuxna har löneinkomst antas en jämlik inkomstfördelning, d.v.s. att båda parterna har (eller har haft, i fråga om den inkomstrelaterade dagpenningen) lika stora förvärvsinkomster. Detta gör att frågan om vilkendera individen som antas vara icke-förvärvsarbetande i jämförelsesituationen undviks. Härmed möjliggörs direkta jämförelser mellan de olika situationerna samtidigt som uträkningarna underlättas.

En del av de tekniska aspekterna är beroende av ortvalet. Storleken på kommunalskatt, kyrkoskatt, utkomststöd, hyror, bo-

² Begreppet grunddagpenning används där förmånen inte är behovsprövad (som arbetsmarknadsstödet).

stadsbidrag och barndagvårdsavgifter beror av den valda kommunen. Detta inverkar ändå inte i någon större omfattning på slutresultatet, eftersom flitfällorna i allmänhet förekommer i samma bruttolönsintervall, oberoende av valet av kommun (se Virén, 1994). Därtill kan sägas att antagandena om att familjen bor på hyra och har varken kapitalinkomst eller förmögenhet utesluter ologiska och svårförverkligade kombinationer. Antalet hushållstyper kombinerat med antalet situationer för respektive hushållstyp torde ändå utvisa den allmänna trenden gällande förekomsten av flitfällor.

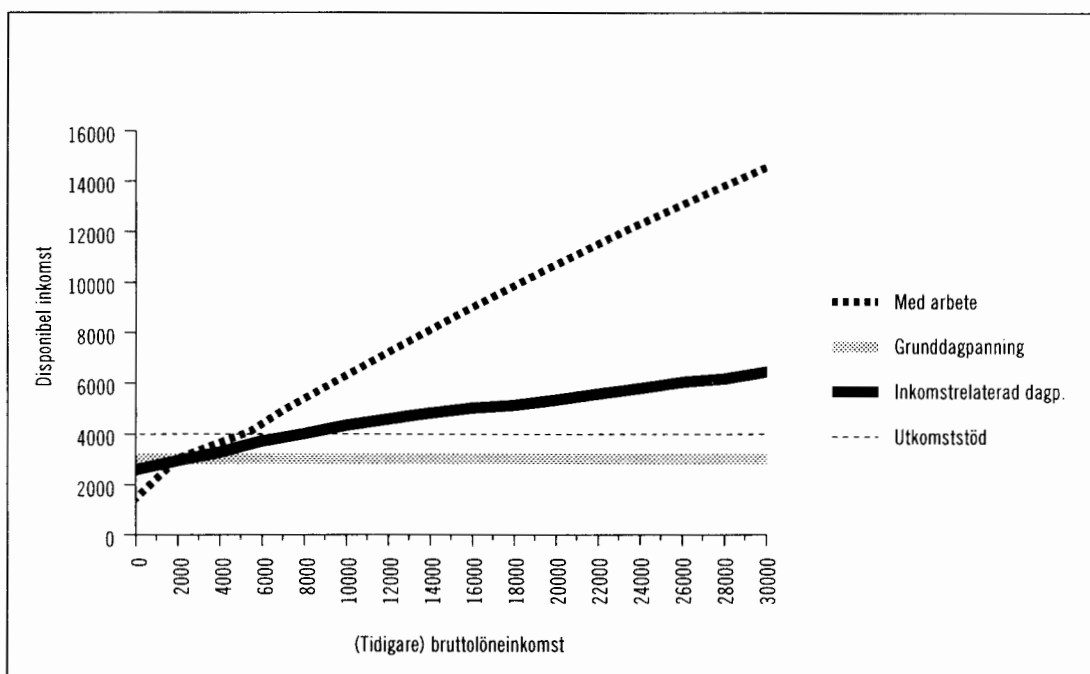
RESULTAT

Figur 1 visar att en löneinkomst på drygt 5000 mk i månaden lyfter den ensamstående över normen för utkomststödet, och gör därmed arbete lönsamt för denne. Inga marginaeffekter förekommer i detta fall. Vad som bör nämnas är att grunddagpenningen ger en lägre förmån än utkomststödet. Detta är ofta också fallet för de andra hushållstyper-

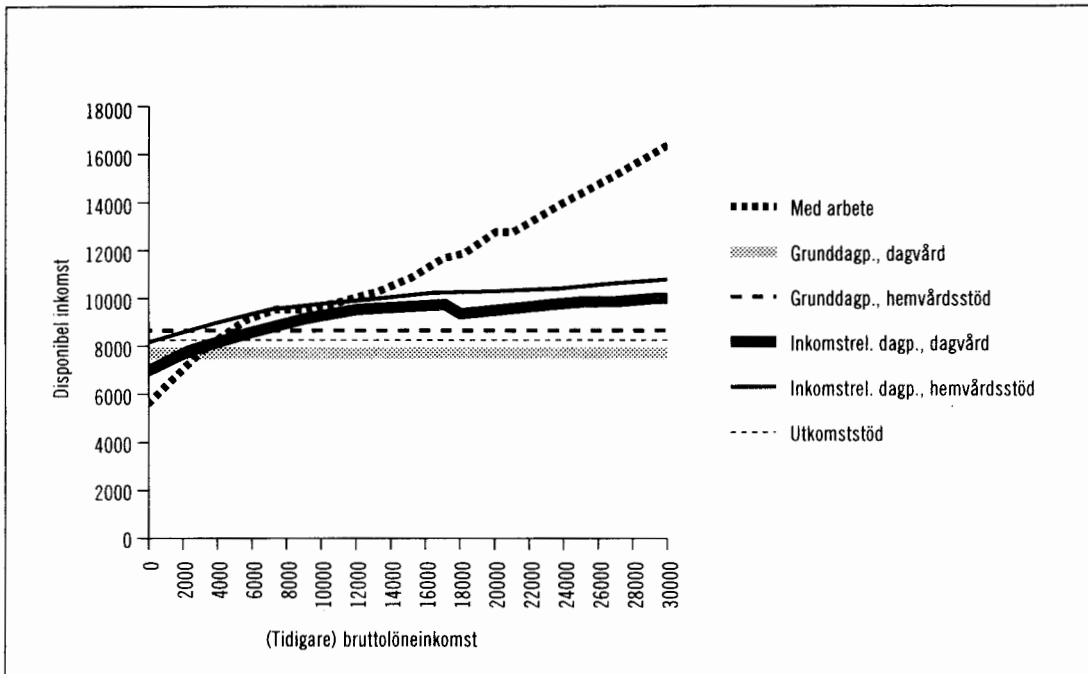
na, vilket framgår av de övriga figurerna. Beslutet om hur stort utkomststöd som erhålls är ett ärende som prövas från fall till fall av den lokala sociala myndigheten, men detta resultat kan ändå ses som en generell brist i socialskyddssystemet. En arbetslöshetserättning på denna nivå berättigar trots allt till en ansökan om kompensation upp till normen för utkomststödet.

Två situationer inkluderande flitfällor uppkommer för ensamförsörjaren (Figur 2). En bruttolön på så mycket som 12000 mk krävs för att lyfta personen ovanför den förmån som erhålls med en inkomstrelaterad dagpenning tillsammans med ett hemvårdsstöd. Den disponibla inkomsten ökar endast marginellt i löneintervallet 7000 till 12000 mk. Löneinkomstens storlek är i detta avseende alltså irrelevant för individen. Därtill förekommer en s.k. intertemporal flitfälla i intervallet 17000 till 24000 mk i tidigare bruttolöneinkomst när personen får en inkomstrelaterad dagpenning och det yngre barnet är i dagvård.

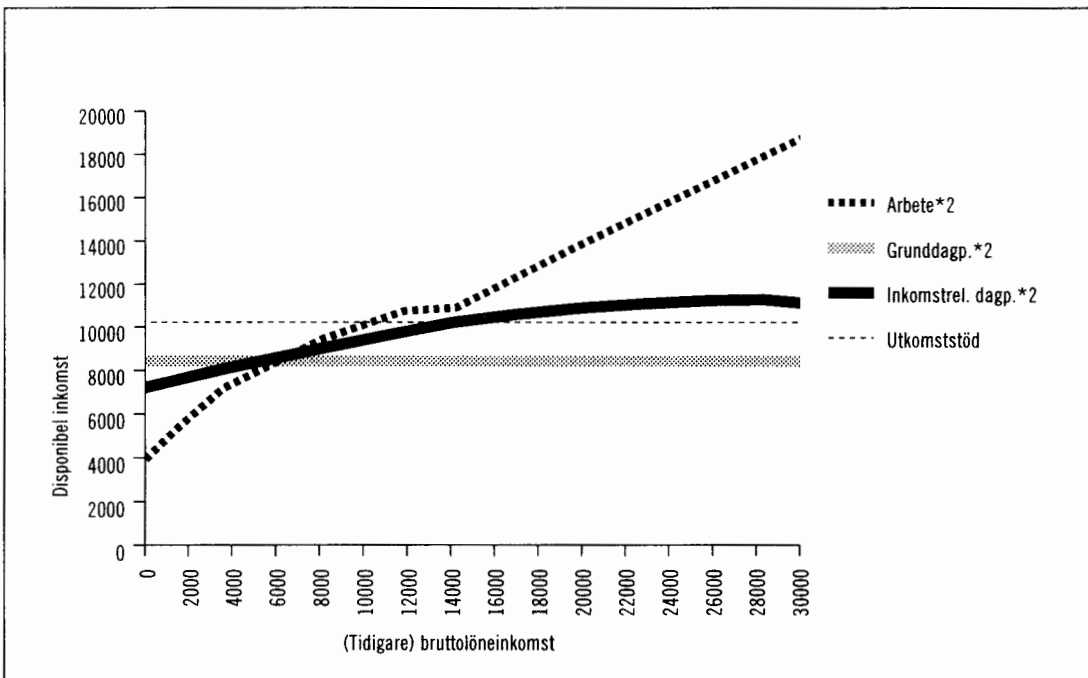
Två makar med två skolbarn uppnår en disponibel inkomst av arbete som med bred

Figur 1. Den ensamståendes disponibla inkomst.

Figur 2. Ensamförsörjarens disponibla inkomst (barn <3 och >7år).

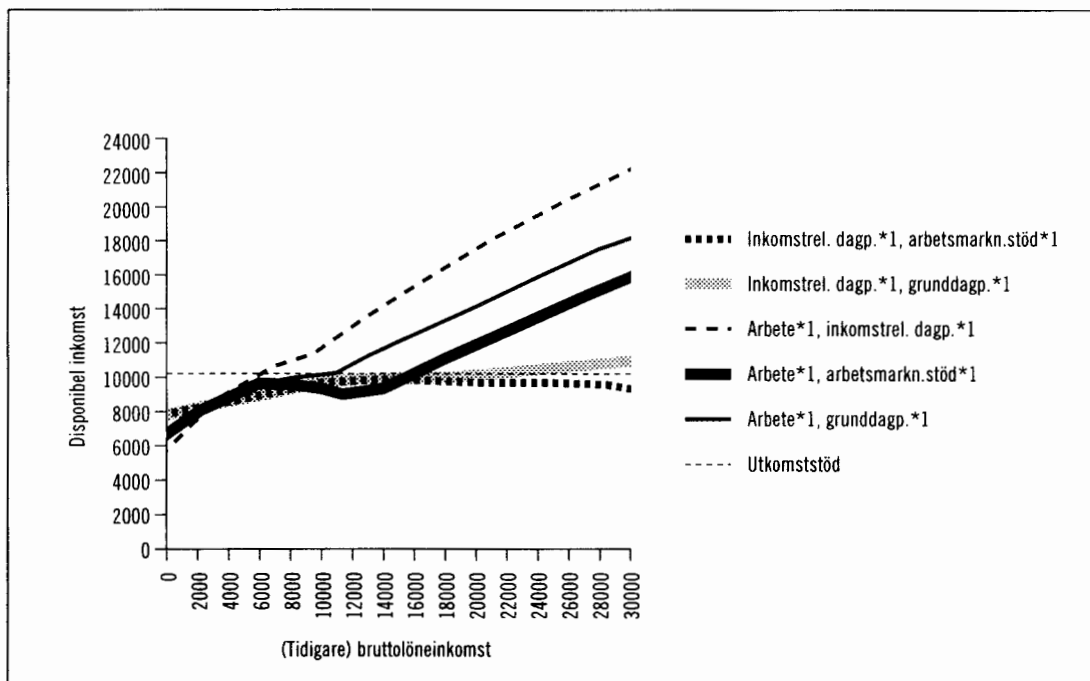
Figur 3:1. Disponibel inkomst, två makar med två barn (>7år).

marginal överstiger utkomststödsnormen först när den totala bruttoinkomsten är drygt 14000 mk i månaden (Figur 3:1). Sammanlagda tidigare bruttoinkomster på 16000 mk lyfter familjen över denna norm när båda föräldrarna får inkomstrelaterad dagpenning.

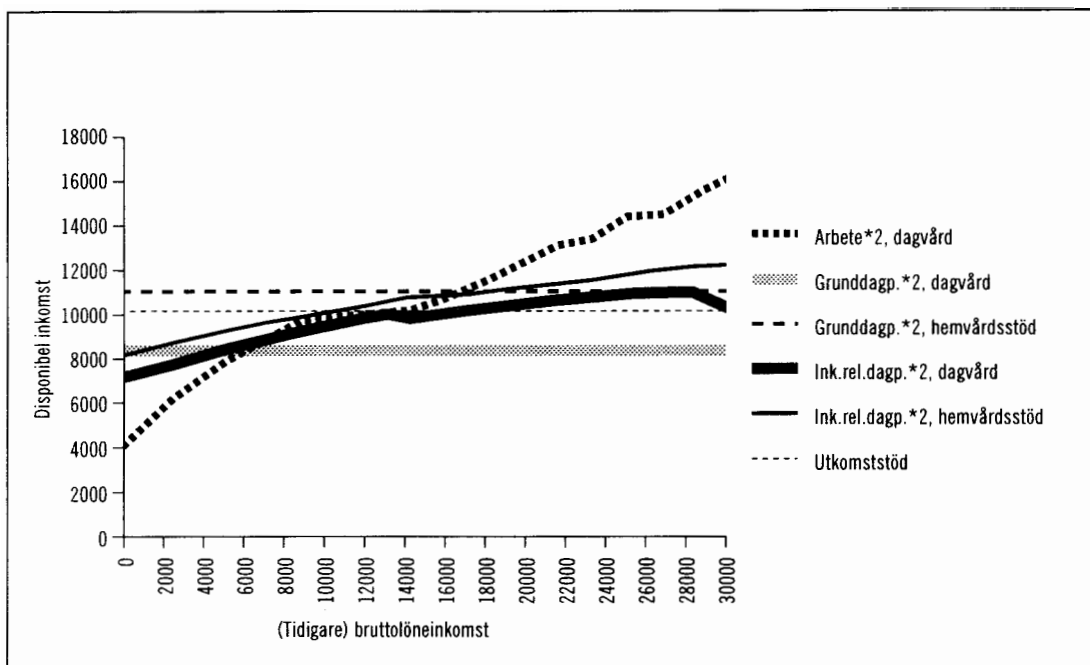
Om en förälder arbetar i samma typ av familj, medan den andra lyfter arbetsmarknadsstöd, krävs en löneinkomst på 16000 mk för att arbete på kort sikt ska vara lönande (Figur 3:2). Situationen är bättre när den arbetslöse får grunddagpenning, och ännu bättre om denne får en inkomstrelaterad dagpenning. Noteras kan också att den disponibla inkomsten i de högre inkomstintervallen är avtagande vid en ökning av tidigare bruttoinkomster när den ena lyfter en inkomstrelaterad dagpenning medan den andra får ett arbetsmarknadsstöd. Den disponibla inkomsten når i detta fall överhuvudtaget inte över normen för utkomststödet. Den gör det endast nått och jämnt om arbetsmarknadsstödet ersätts med en

grunddagpenning. De två sistnämnda situationerna kan ses som intertemporala flitfällor.

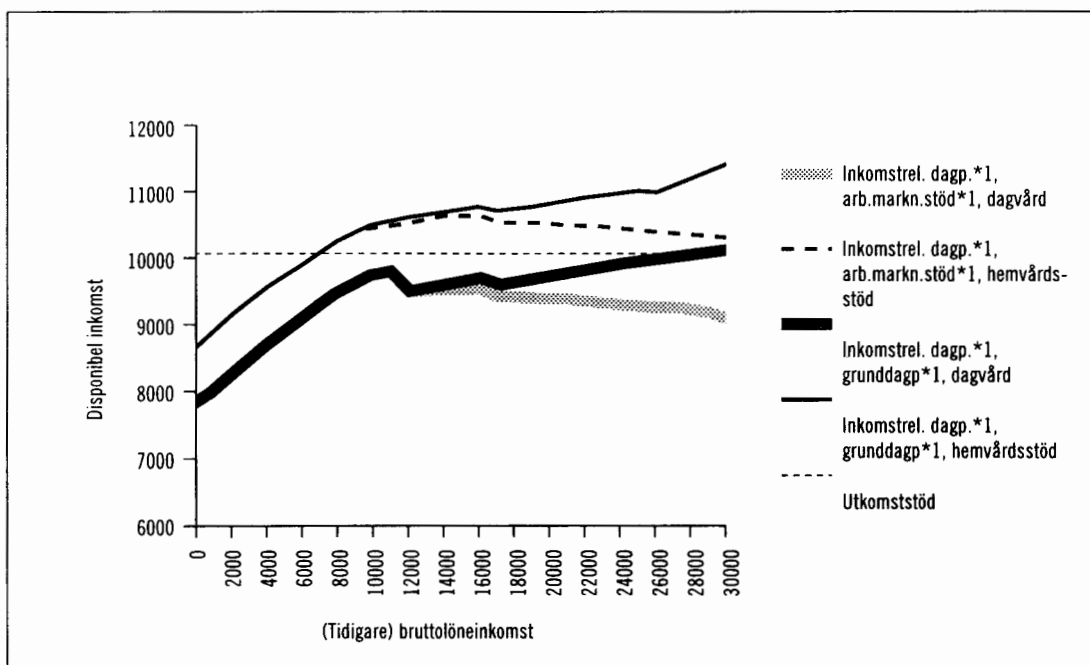
I en fyrapersoners familj med ett barn under tre år och det andra under sju år krävs en bruttoinkomst på 15000 mk för att ge båda föräldrarna arbetsmotivation i strikt ekonomisk mening (Figur 4:1). Barnen är då i dagvård. Den konstanta disponibla inkomsten i vissa högre inkomstintervall beror på ökade dagvårdsavgifter. Tidigare sammanlagda bruttoinkomster på 17000 mk lyfter familjen över utkomststödsnormen när båda föräldrarna erhåller inkomstrelaterad dagpenning och barnen är i dagvård. Marginaleffekten i det högsta inkomstintervallet beror på ökade dagvårdsavgifter och ökad sjukförsäkringsavgift. Ersätts dagvården med ett hemvårdsstöd krävs en tidigare bruttoinkomst på drygt 10000 mk. Erhåller båda föräldrarna grunddagpenning och barnen är i dagvård så ligger man under utkomststödsnormen. Ersätts dagvården med ett hemvårdsstöd stiger man ovanför den.

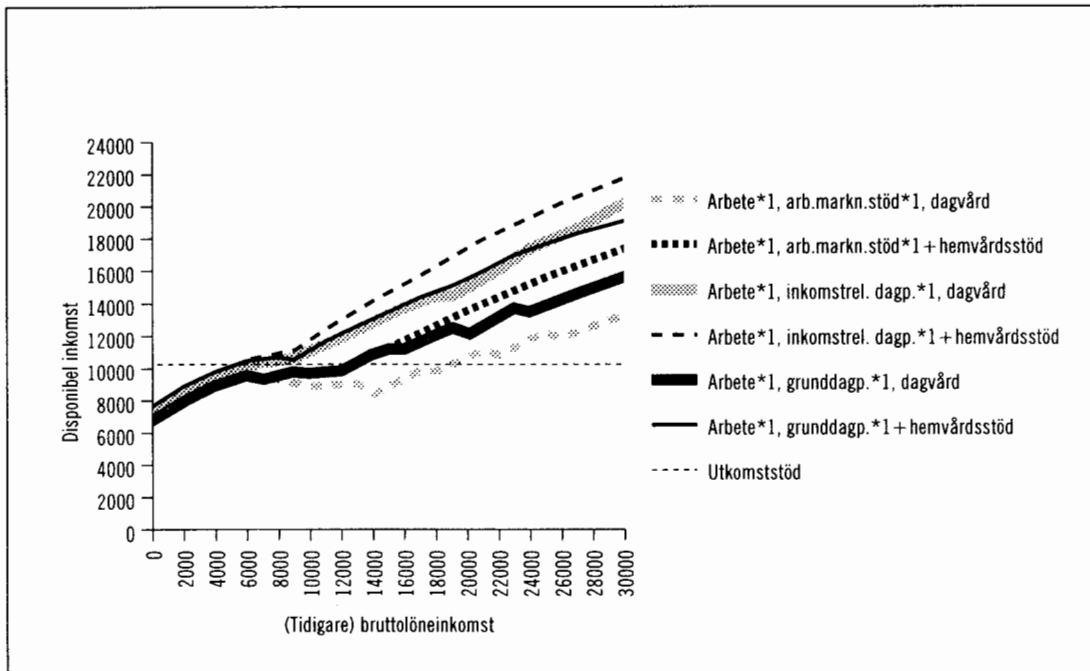
Figur 3:2. Disponibel inkomst, två makar med två barn(>7år).

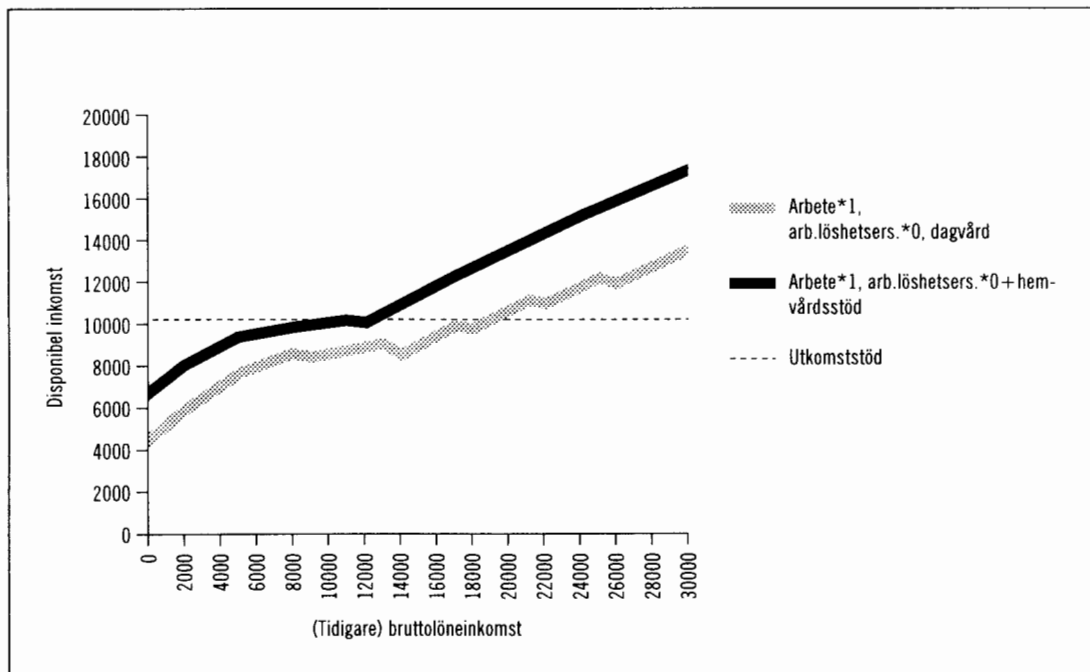
Figur 4.1. Disponibel inkomst, två makar med två barn(<3 och <7år).

Figur 4.2. Disponibel inkomst, två makar med två barn(<3 och <7år).

Figur 4.3. Disponibel inkomst, två makar med två barn (<3 och <7år).

Figur 4.4. Disponibel inkomst, två makar med två barn (<3 och <7år).

De intertemporala flitfallorna är avsevärda när den ena föräldern erhåller en inkomstrelaterad dagpenning medan den andra får ett arbetsmarknadsstöd (*Figur 4:2*). Den disponibla inkomsten är då avtagande i högre tidigare bruttoinkomstintervall. Väljer man att ha barnen i dagvård kommer man överhuvudtaget inte över normen för utkomststödet. Den enda situation som här inte uppvisar någon större intertemporal flitfälla är där den ena föräldern får en inkomstrelaterad dagpenning och den andra erhåller en grunddagpenning samt ett hemvårdsstöd.

När den ena parten arbetar medan den andra erhåller ett arbetsmarknadsstöd tillsammans med ett hemvårdsstöd när man inte över utkomststödsnormen förrän vid 13000 mk i bruttoinkomster (*Figur 4:3*). Det samma gäller om den arbetslöse får grunddagpenning och barnen är i dagvård. Situationen är allvarligare då den arbetslöse erhåller ett arbetsmarknadsstöd och barnen är i dagvård. Här krävs bruttoinkomster på 19000 mk i månaden. I situationer där den arbetslöse erhåller inkomstrelaterad dagpenning och ett hemvårdsstöd, inkomstrelaterad dagpenning och barnen är i dagvård, eller grunddagpenning och ett hemvårdsstöd, när hushållet över normen för utkomststödet vid omkring 7000 mk i (tidigare) bruttoinkomster.

Också ifall ingen arbetslöshetsersättning lyfts när den ena föräldern arbetar och barnen är i dagvård krävs en bruttoinkomst på 19000 mk i månaden för att hushållet ska nå över normen för utkomststödet (*Figur 4:4*). Erhåller den hemmavarande enbart ett hemvårdsstöd är gränsen 12 000 mk. Dessa två situationer kan uppstå t.ex. under kortare tidsperioder när den ena parten studerar. De behöver därför inte ses som orealistiska. Här bör man, vid en jämförelse med *Figur 4:3*, lägga märke till att den disponibla inkomsten är i stort sett lika hög när den icke-arbetande parten inte erhåller någon arbetslöshetsersättning som när denne erhåller ett arbetsmarknadsstöd tillsammans med ett hemvårdsstöd. Detsamma gäller i de lägre inkomstintervallen när den arbetslöse lyfter en grunddagpenning och barnen är i dagvård. Om barnen är i dagvård är det t.o.m.

privatekonomiskt likgiltigt om den arbetslöse söker om ett arbetsmarknadsstöd.

I allmänhet kan det sägas att det är behovsprövningen av arbetsmarknadsstödet som ger upphov till de allvarligaste flitfallorna i de analyserade hushållsmodellerna. Dagvårdsavgifterna skapar närmast smärre marginaleffekter i form av trappstegsformationer i kortare bruttoinkomstintervall. Också flitfallor i form av ett krav på betydande bruttoinkomster förrän man når över normen för utkomststödet är vanligt förekommande. Intertemporala flitfallor, både gällande möjligheten att nå över normen för utkomststödet och i form av avtagande disponibel inkomst i tidigare bruttoinkomstintervall, är ej heller ovanliga.

KONKLUSIONER

Den av dåvarande minister Arja Alho tillsatta "Kannustinloukkutyöryhmä" lade i mars 1996 fram ett förslag på hur man kunde minska flitfallorna. Man ville förbättra förenhetligandet av arbetslöshetsersättningarna och löneinkomsterna, bostadsstödet och utkomststödet, samt dagvårdsavgifterna och de familjepolitiska förmånerna. Därtill ville man mildra beskattningen av lägre löneinkomster. Genom förslagen syftade man på att göra arbete mer lönsamt för de hushåll som berördes av nämnda aspekter. Regeringen valde dock sedermera att ändra på i huvudsak två faktorer: dagvårdsavgifterna och hemvårdsstödet.

I denna artikel har det visats att de allvarligaste flitfallorna uppstår till följd av att arbetsmarknadsstödet är behovsprövat. Regeringens åtgärder har sålunda varit felriktade, om syftet verkligen var att minska flitfallorna.

Den familjetyp som drabbas av de största flitfallorna är den där endast den ena parten arbetar medan den andra lyfter ett arbetsmarknadsstöd, oberoende av barnens ålder. När båda arbetar och barnen är i dagvård krävs löneinkomster på 8000 mk vardera förrän det lönar sig att arbeta. Om ensamförsörjaren blir arbetslös och har rätt till inkomstrelaterad dagpenning krävs en löneinkomst över genomsnittet³ för att nå över den

³ Enligt Statistikcentralen var medelinkomsten för personer med månadslön ca 11 000 mk i juli-september 1996.

arbetsfria inkomsten.

Trycket på löneinkomsterna är överlag stort i familjer där den ena parten arbetar medan den andra är arbetslös. Löneinkomsterna borde i vissa fall ligga betydligt över den genomsnittliga förvärvsinkomsten för att arbete i detta hänseende ska vara lönsamt. Med tanke på att skatten på löneinkomster internationellt sett är en av världens högsta (Lehtinen, 1996) kan detta ha konsekvenser för arbetsmotivationen. Det dystra sysselsättningsläget, och därmed svårigheterna att få en arbetsferienhet som berättigar till en arbetslöshetsförmån som inte är behovsprövad, minskar ej heller sannolikheten för att antalet familjer som befinner sig i flitfallor minskar.

Vi bör komma ihåg att denna artikel endast har studerat förekomsten av flitfallor. Det som här har presenterats, och som behandlats av tidigare studier på området i Finland, ger inte någon direkt information om hur individers beteende förändras till följd av dessa. Ej heller har här givits någon indikation på totalantalet familjer som befinner sig i dessa situationer. Men med tanke på vilka typer av hushåll som har studerats är antalet berörda familjer med stor säkerhet inte försumbart.

Frågan om sambandet mellan flitfallor och incitament kvarstår sålunda ännu som olöst. Denna lösning står att finna genom att skatta individens nyttofunktion. Den beror sannolikt bl.a. av individens diskonteringsnivå, riskaversion samt det övriga hushållet. Den måste sannolikt också ses i ett intertemporalt sammanhang, där incitamenten i en tidsperiod inverkar på de i en annan.

REFERENSER

- Andersson, I. & Gustafsson, B.** (1992): Fattighetsfallor och marginaeffekter. *Ekonomisk debatt* 6, s. 483–495.
- Forssén, K. & Hakovirta, M.** (1997): *Work Incentives in Single Parent Families*. Department of Social Policy, University of Turku, B:15.
- Gustafsson, B.** (1994): Transfereringarnas effekter på arbetsutbudet och annat beteende. *Ekonomisk debatt* 7, s. 681–692.
- Gustafsson, B. & Klevmarck, N. A.** (1993): Taxes and Transfers in Sweden: Incentive Effects on Labour Supply, i *Welfare and Work Incentives: a North European Perspective*, Atkinson A. B. & Mogensen G. V. (ed). Clarendon Press, Oxford.
- Holm, P., Pyy, M. & Rantala, J.** (1996): *Kotitalouden tulot ja työllistyminen vuosina 1987–1992*. Arbetsministeriet 142.
- Kettunen, J.** (1992): A Search Theoretical Analysis of the Finnish Unemployment Insurance System. *Finnish Economic Papers* 2, s. 129–139.
- Kettunen, J.** (1993): Increasing Incentives for Reemployment. *Finnish Economic Papers* 1, s. 51–62.
- Lehtinen, T.** (1996): *Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1996*. Skattebetalarnas centralförbund 6.
- Lilja, R.** (1993): Unemployment Benefit System and Unemployment Duration in Finland. *Finnish Economic Papers* 1, s. 25–40.
- Lucas, R. E. & Rapping, L. A.** (1969): Real Wages, Employment and Inflation. *Journal of Political Economy* 77, s. 721–754.
- Pedersen, P. J. & Smith, N.** (1995a): Taxed and Non-Taxed Labour Supply: Wages, Taxes and Costs of Work, i *Work Incentives in the Danish Welfare State – New Empirical Evidence*, Mogensen, G. V. (ed), Aarhus University Press, Skive, Denmark.
- Pedersen, P. J. & Smith, N.** (1995b): Unemployment and Incentives, i *Work Incentives in the Danish Welfare State – New Empirical Evidence*, Mogensen, G. V. (ed), Aarhus University Press, Skive, Denmark.
- Social- och hälsovårdsministeriet** (1995): *Toimeentulotuen, opintotuen ja työmarkkintuen yhteensovitustyöryhmän muistio*. Social- och hälsovårdsministeriet 47.
- Viitamäki, H.** (1995): *Vähimmäis- ja ansioturva 1995*. Statens ekonomiska forskningscentral 28.
- Virén, M.** (1994): Kannattaako työnteko? Laskelmia verotuksen ja sosiaalietujen vaikutuksesta kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin. *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 4, s. 440–457.